

Posudek oponenta habilitační práce

Univerzita Karlova

Fakulta

Pedagogická fakulta

Habilitační obor

Pedagogika

Uchazeč

PhDr. Nad'a Bizová Ph.D.

Habilitační práce

Sociálne interakcie detí v podmienkach neformálnej edukácie v inkluzívnom prostredí a ich synergický efekt

Oponent

Prof. PaedDr. Miroslava BARTOŇOVÁ, Ph.D.

Pracoviště

Pedagogická fakulta UK

Posouzení formální stránky práce

Habilitační práce PhDr. Nadi Bizové Ph.D. *Sociálne interakcie detí v podmienkach neformálnej edukácie v inkluzívnom prostredí a ich synergický efekt* přináší nová výzkumná zjištění. V popředí prezentované práce je nutné vyzvednout, že oblast, na kterou se autorka zaměřuje, je v popředí jejího dlouhodobého zájmu. Práce osciluje na pomezí několika disciplín, pedagogiky, speciální pedagogiky, sociologie (zejména vymezení postojů a opatření k podpoře koheze a inkluze). Autorka prokazuje orientaci ve všech disciplínách a dokázala jejich poznatky vhodně syntetizovat i v kontextu vlastních výzkumných šetření. Domnívám se, že práce rozšiřuje poznání fenoménů působící směrem k sociální interakci, formálnímu a neformálnímu vzdělávání. Text spatřuji jako podnětný právě pro toto období, pro Slovensko přelomové, kdy je do školské legislativy implementována terminologie a filozofie inkluzivního vzdělávání.

Snahou autorky a současně klíčovým cílem habilitační práce bylo soustředit pozornost na propojení sociálních interakcí v rámci formální a neformální inkluzivní edukace a jejich obousměrný synergický efekt. Těžiště práce se tedy zaměřuje na kontext neformální edukace a sociální interakce, popisuje širší náhled na vrstevnické interakce v inkluzivním prostředí na základě relevantních vlastních výzkumných zjištění a zjištění renomovaných odborníků.

Posouzení obsahové a odborné stránky práce

Habilitační práce je spisem, tvoří 77 stran autorského textu. Jako celek práce působí přehledně. Autorka si zvolila ne standartní způsob prezentace své práce. Habilitační práce není klasicky členěna na část teoretickou a empirickou, ale kapitoly se teoreticko-výzkumně prolínají. Celkově má jasnou strukturu, jednotlivá podtémata na sebe logicky navazují. Mám-li se kriticky vyjádřit, autorka prokázala dobrou orientaci v dostupné odborné produkci k danému tématu a přináší tak do domácího prostředí nové informace. Soustředila relevantní data a vědecky zdůvodněné teorie, řešerše výzkumů slovenské i zahraniční provenience, které

následně využila pro formulaci vlastních výzkumných problémů. Uváděné citace v textu jsou v souladu s bohatě citovaným seznamem literatury. Text je tematicky sourodý.

Teoretická východiska jsou zpřehledněna v kontextu inkluzivního paradigmatu neformální edukace. Specifikuje společenský a individuální rozměr neformální edukace. Prezentuje vztah inkluze a neformální edukace. V kapitole vede rozvahu nad terminologií pojmu sociální inkluze, zaužívaným v českém prostředí. Nedomnívám se, že tento pojem je neadekvátní, již vzhledem k tomu, že, více než pojem inkluze, užívá ministerstvo školství pro školní edukaci pojem *společné vzdělávání* a sociální inkluze je pak vnímána jako jedna z oblastí školního prostředí, prostředí sociálních interakcí nejen ve třídě.

Edukační prostředí, v jehož rámci dochází k vrstevnickým interakcím, je velmi různorodé a přesahuje rámec školy. Aktivity neformální edukace se realizují z velké části i v mimoškolním prostředí. Jak, je součástí druhé kapitoly práce. Oceňuji její zpracování, kdy autorka zaměřuje svoji pozornost na komplementárnost sociálních interakcí v rámci formální a neformální inkluzivní edukace a jejich obousměrný synergický efekt. Vyvozuje závěry, které dokreslují výzkumnou práci. Závěry výzkumných studií zaměřené na sociální interakce v inkluzivním prostředí, které v práci prezentujete, vyznívají pozitivněji pro vámi prezentované zahraniční výzkumy? Není důvodem i to, že některé výzkumy jsou realizovány v integrativním prostředí (prostředí začlenění žáka), a ne s podporou inkluzivní kultury školy?

Uplatnitelnost výsledků

Uplatnitelnost výsledků pro další bádání, by se mohlo ubírat do konkrétních oblastí aplikovaného výzkumu se zaměřením na vytváření kompetencí pro přístupy ke všem žákům (s postižením i bez postižení) v inkluzivním neformálním vzdělávání a bezesporu také ovlivní i postoje pracovníků v neformálním vzdělávání směrem k akceptaci různosti a jinakosti. Možná první doporučení můžeme nalézt v závěru předložené habilitační práce.

Závěr posouzení obsahové a odborné stránky práce

Habilitační práce je přínosem především v rovině jejího zaměření a šíři prezentování výzkumných informací s komparací témat se zahraničním výzkumem. Souhlasím s autorkou, že v současné době je málo studií, které by hlouběji zkoumaly tuto oblast. Prezentovaný text je svými zjištěními přesahem pedagogické a speciálně pedagogické praxe. Vzhledem k oblasti, na kterou je habilitační práce soustředěna, je přínosem nejen pro účely vysokoškolské přípravy studentů, ale vnímám ji též jako zdroj informací pro odborníky v terénu, především tedy v oblasti neformálního vzdělávání.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

1. V práci uvádíte, že inkluzivní přístupy (společné působení) nejsou v neformálním vzdělávání blíže specifikovány (např. statistika počtů dětí nejen se SVP). Zamyslete se nad některými kroky, které by rozkryly tuto oblast, a tak podpořily myšlenku inkluze.
2. Možnost vyjádřit se k poznámkách v posudku.

Závěr

Habilitační práce PhDr. Nadi Bizové Ph.D. s názvem *Sociálne interakcie detí v podmienkach neformálnej edukácie v inkluzívnom prostredí a ich synergický efekt* **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru pedagogika. Doporučuji pokračovat v habilitačním řízení na VR Pedagogické fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.

V Praze dne 12. 4. 2022

(podpis)